

Den obstinata

Fritänkaren

Nr. 237 Sensommar 2015

Tjugotredje årgångens nummer 8.

Innehåll i detta nummer:

Litterära filmer	2
Några andra filmer	4
Pythagoras och musiken (<i>Manolis Stamatakis</i>)	8
Alexander Glazunovs symfonier och konserter	9
Ahasverus minnen, del 145: <i>Dostojevskij förklarar sig</i>	10
ISIS ambitioner (ur <i>Demokratibloggen</i>)	12
Om judar och judendomen – Den slutgiltiga lösningen (<i>Alexander Herschel</i>)	13
Några milstenar, augusti-september 2015	15
Påskan 2015: <i>Utflykter</i>	15
Kalasresa med förvecklingar, del 7: <i>Den osannolika tanden, med mera</i>	16
Tålamodsresan, del 9: <i>Hemska dagar i Leh</i>	18
Traumatiskt visum	20

Fritänkaren, som aldrig sökt eller undfått något statligt eller kommunalt stöd eller bidrag för sin utgivning, ägnar sig mest åt litteratur, musik, film, politik, filosofi, religion och resor men även åt annat. Den är inte på något sätt anknuten eller ansluten till någon ideologi eller åskådning av vad slag det vara månne, utan tar tvärtom avstånd från varje institution som kräver okritisk underkastelse, och är helt oberoende humanistisk.

Beteckningen *Fritänkare* är ursprungligen tysk och står för person som i religiösa och ideologiska frågor inte erkänner någon auktoritet och därför är kritisk och avståndstagande mot alla religiösa och ideologiska institutioner och framför allt deras eventuella dogmatik.

Redaktion : C. Lanciai, Ankargatan 2 A, 414 61 Göteborg, tel. 031-247887.

Postgiro : 621 39 94 – 4 ("Fritänkaren", C. Lanciai)

Årsprenumeration: 250 kr (även i Danmark och Norge; i Euroland: 30 Euro)

Tvåårsprenumeration : 350 kr (40 Euro)

Avgifterna har inte höjts på 12 år.

IBAN-nummer för folk som eventuellt vill betala prenumeration även från annat utland:

SE37 5000 0000 0500 7297 2165

Bic-code: ESSESESS

Redaktionsslut för detta nummer : 31.7.2015

Copyright © C. Lanciai med medarbetare - Letnany 259

Det nästsenaste numret av *Fritänkaren* finns numera alltid tillgängligt på nätet jämte andra

skrifter: www.fritenkaren.se

e-post-adress : clanciai@yahoo.co.uk

Litterära filmer

I förra numret diskuterades "Bron över San Luis Rey" som en utomordentligt vacker film byggd på Thornton Wilders roman från 1929. Emellertid har denna film inte rönt någon universell uppskattning. Tvärtom. I Amerika har den ratats av en tämligen enig kritikerkår, där endast något undantagsfall nedlätit sig till att ge den ett medelmåttigt beröm. Här ser vi omedelbart i öppen dager den problematik som ligger i överföringen från ett litterärt verk till film. Det är helt enkelt ett översättningsarbete, och som i alla översättningsarbeten gäller den regeln, att det är eftersträvansvärt att överträffa originalet. Få filmer har lyckats med detta, om dock dessa finns.

Beträffande "Bron över San Luis Rey" är denna problematik extra tillspetsad, då romanen är så utsökt fint skriven nästan som ren filosofi hela vägen. I 2005 års filmversion bemödade man sig verkligen om att leva upp till den litterära förlagans finstilhet, men i denna process gick de cineastiska tekniska kvaliteterna förlorade. I stället för en film blev det ett Velazquezgalleri.

Låt oss se på några andra avancerade försök till att omsätta litterära mästerverk ur världslitteraturen till film. Dostojevskijs "Brott och straff" har filmatiserats ett antal gånger med extremt olika resultat, då ju denna roman faktiskt inbjuder till extremt personliga uppfattningar, men ingen av de fyra filmatiseringarna nämnda här nedan är direkt misslyckad. Som är fallet med de flesta bästa romaner är det nästan omöjligt att göra en dålig film av dem.

Josef von Sternbergs filmatisering 1935 med Peter Lorre i huvudrollen, en fullständigt annan typ än romanhjälten, lyckas ändå leva upp till romanens extrema känslor och är en upplevelse genom sin väl genomförda subjektivitet. Hampe Faustmanns svenska version från 1945 med honom själv i huvudrollen är väl den minst lyckade filmatiseringen, då den störs av en viss högtidlighet, som det inte finns ett spår av i romanen. Faustmann har gjort en personlig egotripp av sin film.

Många anser att den bästa filmatiseringen är den ryska från 1970, som följer romanen utomordentligt noga och är 3,5 timmar lång. Det har aldrig gjorts en bättre Raskolnikov på film – han stämmer exakt med romanens personlighet, och även hans bostad är som hämtad direkt ur romanen. Man kan knappast göra en mera romantrogen version. Dock lider denna film av en viss stelhet, den är något för pedantisk, den är nästan naket steril, och den fullständiga frånvaron av all musik utom speciella ljudeffekter ger den en ganska ödslig prägel.

Den engelska versionen från 2002 är kanske därför den intressantaste. Det är en internationell samproduktion som filmats på plats i Sankt Petersburg, och man får se nästan hela staden, då kameran följer Raskolnikov överallt på hans promenader, så som de beskrivs i boken. Även den ryska versionen var filmad i Petersburg (dåvarande Leningrad), men ändå fick man inte se mer än begränsade gatstuppar. I den engelska versionen riktigt gottar man sig i att ta ut svängarna i den vackra staden. Raskolnikov är inte här lika romantrogen utan mera kortväxt och en mindre personlighet spelad av John Simm, medan dock skådespeleriet är ypperligt hos alla parter hela vägen. I den ryska versionen är det speciellt Sonja och Katerina som utmärker sig utom Raskolnikov själv, men i den engelska är det polisinspektören (Ian McDiarmid) som nästan stjal hela föreställningen med sin underfundiga godmodighet och knipsluga humor. I den ryska versionen är han mera formell, men här är han fullständigt levande, liksom alla de andra skådespelarna. Fastän de alla är brittiska är de fullständigt övertygande som ryssar, om dock det engelska även skiner igenom överallt.

Även musiken (av Adrian Johnston) här är helt tillfredställande, det är den mest levande Raskolnikovfilmen, och det att den i motsats till de tre tidigare är i färg och stolt förevisar hela Petersburg, Nordens vackraste stad, gör den ändå till den mest tacknämliga av dessa

filmatiseringar av "Brott och straff". Framför allt gäller här för alla fyra, att en så god roman är det omöjligt att göra en dålig film av.

Om vi då går vidare i inventeringen av klassiska romanfilmer snubblar vi över Hemingways "Farväl till vapnen". Denna finns i två versioner. Den ena är den klassiska av Frank Borzage från 1932 med Gary Cooper och Helen Hayes, den tidens största snyftare, och frågan är om inte sentimentaliteten är något överdriven här. Åtminstone har denna version inte stått sig väl med tiden. Det var väl därför man satsade på en nyfilmatisering 1957 med Rock Hudson och Jennifer Jones, en ambitiös färgfilm i Cinemascope med nästan lika imponerande krigsscener som "Borta med vinden". Även denna film skrotades av kritikerna som en bedrövlig och pretentiös pekoral, men i motsats till den tidigare versionen har den stått sig bättre med tiden. Det är faktiskt en upplevelse att se den idag. Vad som låg den i fatet 1957 var att det första världskrigets verklighet var nästan bortglömd som helt undanskymd av det andra världskrigets mycket mera drastiska verklighet, så att ingen längre kom ihåg vad det första världskriget egentligen hade handlat om. I det världskriget var pacifismen en betydande fråga, då många i alla länder sattes i fängelse för vapenvägran och till och med kunde arkebuseras, medan denna problematik nästan var helt frånvarande från det andra världskriget. I denna film gestaltas just denna problematik av ingen mindre än Vittorio de Sica som den officer som arkebuseras för att han inte längre vill vara med om kriget, och hans karaktär är nästan filmens viktigaste och absolut den intressantaste, då Vittorio de Sica gör den så bra – nästan hans enda seriösa roll på film. Man har kombinerat två av romanens karaktärer i hans person, både läkaren och överstelöjtnanten, och detta har filmen vunnit på. Även för övrigt är det en vacker film, fotot är utsökt, musiken gör sitt till, så den bör absolut hänföras till den kategori filmer som legat bortglömda som skamligt undervärderade.

På tal om Frank Borzage har han varit mycket aktuell under sommarens visningar i Göran Bjelkendals privata filmstudio, då ett antal av hans filmer kommit på tapeten. En av dem är en annan typisk filmromanklassiker, som gått igen i flera versioner. Ferenc Molnar skrev sitt drama "Liliom" i seklets begynnelse, en märklig historia om en helt vanlig man som försörjer sig som karuselldrivare, blir gift men förlorar sitt arbete, kommer i dåligt sällskap och förolyckas just som hans unga hustru börjat vänta sitt första barn. Han lämnar alltså ett oavslutat liv bakom sig och blir följaktligen "hängande i luften". Till varje pris vill han återvända till sin familj för att åtminstone få se sin dotter. Denna bön uppfylls när dottern vuxit upp till flicka, så att han får besöka familjen som spöke och göra sig synlig för dem efter eget skön.

Denna pjäs väckte ett stort intresse på sin tid, så att till och med Puccini ville göra opera av den, vilket dock författaren inte ville att hans skådespel skulle förnedras till. Men efter hans död dök filmproducenterna på den, och fyra år efter Frank Borzages film gjorde Fritz Lang en ännu bättre film av den. Inte nog med det. Efter succén med "Oklahoma" ville Oscar Hammerstein och Richard Rodgers göra en musikal av den, vilket projekt genomfördes 1945 – det blev deras andra stora musikal och succé, och den har i vissa sammanhang till och med röstats fram som århundradets bästa musikal. Tio år senare gjordes den till film, och det är inget fel på filmen heller. Men känner man till handlingen och originalet i någon mån kan man smått förstå författarens motvilja mot att få den musikaliserad. I Rodgers & Hammersteins musikal "Karusell" drunknar storyns sinnrikhet och filosofiska finkänslighet i kaskader av balett och operett. Och handlingen, som i originalet äger rum i Budapest, har naturligtvis flyttats till Amerikas New England.

Frank Borzage visade ett påfallande intresse för europeiska angelägenheter, vilket flera av hans senare filmer utvisar. "Tre kamrater" är en filmatisering av Erich Maria Remarques tredje roman "Kamrater", om tre soldater som efter det första världskriget fortsätter att

hålla ihop, i synnerhet som de fastnar för en mycket speciell kvinna (utsökt spelad av Margaret Sullavan i kanske hennes bästa roll), vars sjukdomskris (lungtuberkulos, vad annars?) förenar dem med hennes öde. Det är en mycket gripande film och en alldeles särdeles lyckad filmatisering av Remarques roman, så att den kanske kan hänföras till kategorin av filmer som överträffat romanen.

Han gjorde också filmen "Mortal Storm" 1940, en insiktsfull skildring av hur Hitlers maktövertagande 1933 drabbar vanliga människor. Filmens handling sträcker sig inte över mer än några månader, då det fortfarande är vinter när filmen slutar (som börjar vid Hitlers maktövertagande 30 januari 1933) men har liksom ändå lyckats komprimera in hela 30-talets utveckling i detta drama, som är synnerligen effektivt berättat och skildrat, inte minst genom de imponerande panoramascenerna från Alperna i slutet under skidjakten. Detta är något av en idealisk film, då den rymmer allt: dramatisk teater, aktuell problematik, gripande människoöden, action och spänning, politik och humanism samt den erforderliga kärlekshistorien, utom att denna film är brännande aktuell idag med sina frågeställningar, när vi har hamnat i ett nytt politiskt landskap och världsläge med nynazism och högerextremism som försökt börja göra sig gällande överallt för första gången efter andra världskriget.

Till sist i denna kavalkad av litterära filmer får man inte glömma en av de mest litterära klassikerna av alla som film, nämligen John Fords filmatisering av Richard Llewellyns "Jag minns min gröna dal" från 1941. Även här kan man undra om inte filmen står sig bättre än boken. Den är så full av levande ömhet och mänsklighet, den är lika dramatisk som en Dickensfilm, skådespelarna är så överväldigande äkta, och hela filmen präglas av en djup innerlighet.

Det är ett Walesiskt gruvsamhälle som skildras ur ett barns ögon. Hans föräldrar skildras med en kärleksfullhet nästan utan motstycke på film, det är en stor familj som upplever många och djupa kriser, det uppstår naturkatastrofer och strejkkonflikter, medan Walter Pidgeon som läkaren och hans tragiska kärleksförhållande till Maureen O'Hara utgör en extra röd tråd i handlingen. Detta måste vara en av John Fords bästa filmer, som gjordes när han nådde höjden av sin prestationsförmåga som regissör, och det är en film som man alltid kan se om med lika stor behållning som första gången, då den är outslitlig.

Några andra filmer

Några andra sedda filmer bör särskilt framhållas.

Filmatiseringen av "Giordano Bruno" passerade tämligen obemärkt 1973, fastän ämnet och historien var och är, har varit och förblivit så brännande aktuellt i 400 år. Giordano Bruno var den fritänkande dominikanermunken, som genom sin briljans som filosof och föreläsare gjorde sig bemärkt över hela Europa och framför allt i hoven i Paris, Prag, London och Wien med sitt djärva nytänkande. Han var bland annat den första som påstod att stjärnorna i universum var andra solsystem som vårt. Vidare förnekade han Jesu gudomlighet och att han skulle ha varit Guds son, och för detta brändes han på bål i Rom i februari 1600.

I filmen gestaltas han av Gian Maria Volonte alldeles tillräckligt övertygande. Hans utspel är passionerat, liksom hela filmen, som kan ses just som ett passionsdrama. Den inleds när han vågar ha djärvheten att återkomma till Venedig, där han mycket väl vet att han har fiender, men han förlitar sig på sin vän Giovanni Mocenigo, som bjudit dit honom och erbjudit honom sitt beskydd, men det visar sig att Mocenigo bjudit honom som sin gäst i hopp om att få lära sig svartkonst av honom. Detta är Bruno inte alls intresserad av, och då anger Mocenigo honom för inkquisitionen.

Inkvisionen är väl det första exemplet i historien på byråkratins fasansfulla natur, att aldrig släppa en ur sitt grepp förrän allt liv kramats ur en. Venedig är ändå en fri republik, de är där inte alls intresserade av att göra Bruno till någon martyr, men väl i inkquisitionens våld kan den inte heller släppa honom. Bara för att bli av med honom skickas han från instans till instans och ständigt högre upp, så att han till slut hamnar hos inkquisitionen i Rom. Där är läget hopplöst. Efter sju års fångenskap ser påven till att han blir avrättad – försedd med munlås, för säkerhets skull, så att han inte ska predika under vägen till bålet.

Det är alltså en synnerligen grym historia, men den är filmad med stor inlevelse, och man har försökt belysa fallet ur alla tänkbara aspekter. Man får intressanta återblickar till hans framträdanden vid de europeiska hoven, till och med drottning Elisabet förekommer, det var i England han blev bäst emottagen som en mycket god vän med Philip Sidney, realismen är konsekvent hela vägen, och även Brunos svagheter får sin rätta plats – Charlotte Rampling spelar en praktfull venetiansk kurtisan. Framför allt är rättegångsscenerna ypperliga, och Ennio Morricones musik är hisnande väl funnen till det stora kyrkliga passionsdramat, för det är vad det är – hela kyrkan och dess roll står på spel, Giordano Bruno står för sanningen som utmanar den, och vid sin slutsession, när det inte finns något annat kvar att göra än att låta orättvisan ha sin gång, låter Bruno helt historiskt riktigt undfalla sig, att de enda som är rädda är alla de som dömer honom.

Som kontrast till detta grymma och upprörande drama kan man dra fram en av de roligaste och mest underfundiga komedier som någonsin gjorts, och som många betraktar som Peter Sellers bästa film – ”Musen som röt” från 1959. Han spelar alla huvudrollerna, och han gör dem alla bra. Det är den första atombombskomedin, och som kontrast mot alla de absurda trokroligheterna förevisas faktiskt den möjligheten att denna historia skulle ha kunnat sluta med världens förintelse. Det är som en tidig Monty Python-fars, lika rolig men samtidigt mycket allvarlig och mera aktuell. Det är en synnerligen allvarsam problemställning det handlar om hur mycket utklädd den än är i sanslöst humoristisk och färgglad förklädnad i översvallande kostymprakt. Hur absurd handlingen än är så är den faktiskt realistisk, allt detta skulle ha kunnat hända, de medeltida drabanterna från Burgund skulle faktiskt ha kunnat komma till New York mitt under en brandövning och råkat trampa in hos en atombombsprofessor, passat på att ta honom som gisslan med sin bombarketyper och ställa Amerika mot väggen – allt detta är lika logiskt som Monty Pythons spektaklande brukar vara förryckt, även om den verkliga frågan, som är nog så allvarlig, i ”Musen som röt” egentligen bara är en fråga om vin.

Lika praktfull är kostymfilmen ”*The Lion in Winter*” 1968 med Peter O’Toole som Henrik II och Katharine Hepburn som Eleanor av Aquitaine – de grälar genom hela filmen, deras äktenskap är ett oavbrutet envig på liv och död men bara verbalt, och deras virtuosa munhuggande överträffar det mesta i film- och teaterväg. Naturligtvis ingår deras tre odrägliga söner i spelet, det hela handlar om en familjeåterförening till julen i Frankrike efter att Eleanor av Aquitaine fått sitta isolerad i ett antal år i Towern i London, och naturligtvis blommar alla inre konflikter upp och det explosionsartat. Peter O’Toole gjorde ju samma roll i filmen om ”Becket” mot Richard Burton som den mördade ärkebiskopen, men här skall han vara betydligt äldre och är betydligt mera rasande. Johan (sedermera Utan Land) framstår som hans älsklingsson och den värsta av dem, medan den unge Anthony Hopkins gör en mera komplicerad gestaltning av Rikard Lejonhjärta, moderns älsklingsson, och hatkärleksscenerna mellan dessa hör till filmens yppersta och mest intressanta scener. Katharine Hepburn har aldrig varit giftigare, och hon måste själv ha njutit av rollen som av ingen annan roll. Den tredje sonen är Clifford, som intrigerar mest av alla väl medveten om att han aldrig kommer att få någon ställning, och det hela ser ut att definitivt gå över styr, när alla gör uppror mot alla, Henriks älskarinna är också inblandad, men på något sätt lyckas den naturliga familjegemenskapens ursprungliga och ofrånkomliga kärlek ändå få

sista ordet, och detta det mest oförsonligt bittra krig som någonsin utkämpats på verbal grund lyckas ändå nå fram till en åtminstone tillfällig fred – som en vulkan som fått ladda ur sig. Men vilken praktfull och njutbar urladdning!

En annan urladdningsfilm av stora mått är den klassiska post-västern-filmen ”En man steg av tåget” 1955 (*”Bad Day at Black Rock”*) med Spencer Tracy som ärrad och nästan döende veteran som enarmad stiger av tåget i världens mest gudsförgättna håla i ökenvästern, där han inte har en aning om vad som väntar honom i form av ett lynchningsgång som behärskar hela den krympande döende staden. Det hela tilldrar sig 1945 några månader efter krigsslutet och är samtidigt en mycket gripande historia som den är grym och bister. Den enda kvinnan som förekommer i filmen råkar mycket illa ut och många andra med henne. Robert Ryan anför skurkarna, och han är alltid bra i synnerhet som skurk. Filmen väcker många starka känslor och frågor främst om feighet och samvete men även om skuldfrågor: Hur skyldig är man till att ha kastats in på ett olyckligt ödes väg utan återvändo med bara ofrånkomlig brottslighet som konsekvens utan att egentligen ha velat det själv? – Krigsveteranen kommer till Black Rock för att söka upp fadern till en krigskamrat som räddat hans liv med att offra sitt eget, för att skänka den resulterande tapperhetsmedaljen till sagde fader, utan att ana att denne fått sätta livet till i en olycklig lynchning. Kan det bli värre? Ändå förekommer det friska humoristiska inslag, Ernest Borgnine är praktfull i en av sina första skurkroller, och barscenen är milt sagt oförglömlig.

Två andra moraliskt tveksamma och gränstangerande filmer är de båda kanske bästa kriminella hippiefilmerna – Barbet Schroeders första film *”More”* (1969) och Antonionis *”Zabriskie Point”* (1970) båda med musik av Pink Floyd. Den första är europeisk filmad av en iranier, den andra är amerikansk filmad av en italienare. Båda är intressanta, men den egentligen tyska *”More”* är mera realistisk. En ung man utan bakgrund, som vi aldrig får veta något om, kommer till Paris, träffar en vacker flicka, och de far till Ibiza tillsammans, där hon har skumma kontakter. Det är en nästan Conradsk historia som en anatomi av en persons undergång, där varje detalj i handlingen bidrar till pusslet av den omfattande tragedin. Den är omogen och har sina svagheter, men den är samtidigt utomordentligt vackert filmad och väcker bestående eftertanke, medan den framför allt är kompromisslöst konsekvent i sin realistiska skärpa. Barbet Schroeder forsatte sedermera längs samma spår att filma realistiskt konsekventa filmer av mycket upprörande natur.

Antonionis film är mera spektakulär och spekulativ. Den är ännu vackrare filmad med de överväldigande sköna ökenlandskapen i det inre Kalifornien, men handlingen är absurd, dess final är inte trovärdig, och även om hippies verkligen kunde agera just så i Amerika och intrigen ingalunda är omöjlig, så gör ändå filmens prövande långsamhet den nästan lika tråkig som de flesta av Antonionis filmer, och brakfasten avger, liksom så många andra Antonionifilmer, en besk eftersmak. Då är *”More”* betydligt mera mänskligt intressant och övertygande.

Några mindre kända filmer till sist – vi nämnde ju Rodgers & Hammersteins i Sverige tämligen okända musikal *”Karussell”*, men ännu mera okänd är *”Flower Drum Song”* som enbart handlar om kineser i San Francisco. En betagande ung kinesisk flicka kommer med sin far som olagliga invandrare till San Francisco för att bli gift genom ett i förväg arrangerat äktenskap och ramlar rakt in i Chinatown's myllrande sagovärld av extrema kontraster. Det blir mer än ett äktenskap, många par blandas in i leken, några är till och med ofrivilliga, men stjärnan är en glamourartist som helt amerikaniserat sig och njuter av det – hennes shownummer lyfter hela filmen, men det finns flera pärlor bland dessa, framför allt *Love, Look Away* bland andra exotiska balettnummer – koreografin är ypperlig, även om man gärna hade sett mera riktig sådan och mindre skrytshow. Musikalen var Rodgers & Hammersteins åttonde och den sista före *”The Sound of Music”*, som blev deras sista. Den

producerades 1958 på Broadway och blev film 1961. Den har alltid ställts i skuggan av deras andra mera berömda musikaler, men den är definitivt värd att upplevas.

En annan helt bortglömd film som helt hamnat i skuggan av hans tidigare mångahanda stjärnfilmer är Errol Flynnns "Istanbul" från 1955. Den har brukat avfärdas som en parafraas på "Casablanca", men riktigt så enkelt är det inte. Handlingen är faktiskt mycket mera komplicerad i "Istanbul" än i "Casablanca".

Errol Flynn återkommer efter fem år till Istanbul och minns då sin kärlekspassion från sitt tidigare besök, som slutade med att han utvisades från staden av polisinspektören, då han vägrade hjälpa polisen i undersökningen av diamantsmuggling från Sydafrika. Detta är intrigen i filmen: Errol Flynn är diamantsmugglare, många är ute efter diamanterna, då de tydligen tillhör andra än de som haft med dem att göra, och där i Istanbul blir han kär i en vacker kvinna, och hon blir kär i honom. Här kommer Casablancaelementet in i handlingen – hon är nästan irriterande lik Ingrid Bergman, även om Errol Flynn snarast är motsatsen till Humphrey Bogart. Han är nämligen i denna film ovanligt nykter, och hans utspel har aldrig varit mera behärskat, nästan som att han lagt sig till med ett stenansikte som Jascha Heifetz, fastän man hela tiden vet vilka extrema turbulenser av upprörda känslor som rasar inom honom, när han blir av med henne just när de skall gifta sig genom fullkomligt oväntade händelser.

Så ser han henne igen efter fem år när han återkommer till Istanbul, och det är där filmen börjar. Till komplikationerna hör att hon nu är lyckligt gift och inte minns någonting av sitt liv från före de fem senaste åren...

Vi lämnar dem där, men när väl upplösningen till slut slår en med häpnad genom att slå knut på sig själv har Errol Flynn aldrig verkat så oberörd, som när han helt frivilligt uppgett allt och ingenting har kvar.

Ännu en annan sådan okänd storfilm har råkat finna sin väg in i våra filmsamlingar, nämligen "The Long Duel" från 1967 med Yul Brynner som rövarhövding i konflikt med de brittiska myndigheterna i norra Indien på 20-talet, när vissa briter redan börjat tvivla på meningen med deras närvaro där, främst Trevor Howard, som här spelar den mänskliga polisofficeren, som vill underhandla och förstå, medan Harry Andrews spelar den intoleranta hårda linjens militärkommando.

Det är en grovt underskattad film, då den på ett mycket intressant sätt belyser väsensskillnaderna i det brittiska och det indiska tänkandet. Harry Andrews hårda militärstrategi slutar i den ena katastrofen efter den andra, medan Yul Brynner och Trevor Howard försonas till slut – även om priset varit alltför högt.

Men filmens största merit är dess alltigenom njutbara fotografi och estetik – musiken är smäktande och precis rätt hela vägen och förgyller den indiska exotiska romantiken utan att slå över, och panoramasekvenserna från bergen vid Uttaranchal är hänförande – realismen är konsekvent genomförd. Det enda element man kan irritera sig på är Charlotte Rampling som Harry Andrews dotter, som går över till Trevor Howards sida, men hon spelar inte bra här, denna roll passar inte henne, och hennes förskräckliga håruppsättningar är helt enkelt absurda och omöjliga i Indien. Allt annat i filmen är värt högsta beröm, kanske speciellt Yul Brynner i en roll som inte kunde ha passat honom bättre.

E.L.Doctorow gick ju bort härom sistens, varför vi gav filmen på hans bok "Ragtime" en chans. Den visade sig vara regisserad av ingen mindre än Milos Forman (1981 mellan "Hair" och "Amadeus") och uppenbarade sig för den här kritikerns ögon som hans största och bästa film. "Gökboet" och "Amadeus" brukar ju normalt betecknas som hans bästa filmer, men "Gökboet" har sina svagheter, det har gjorts betydligt bättre och mera realistiska sinnessjukhusfilmer, som till exempel Robert Rossens sista film "Lilith" med Jean Seberg och framför allt Anatole Litvaks oöverträffade "Ormgropen" 1848 med Olivia de

Havilland; och "Amadeus" ska vi inte tala om – hela pjäsen är ju ren historieförfalskning där Mozart framställs som en förvriden karikatyr. Visst är filmen ett mästerverk, men vet man det minsta om Mozart måste man uppfatta den groteska historieförfalskningen. Det är helt enkelt ingenting mindre än, som amerikanerna kallar det, en *character assassination*, en ren personlighetsavriktning. Hur bra filmen än är har man svårt att förlåta Milos Forman detta, även om pjäsförfattaren är den mera skyldiga.

I "Ragtime" däremot är realismen enastående och imponerande hela vägen. Sekelskiftets New York framställs som sprudlande levande med alla sina etniska kontraster, och det är det historien handlar om: en färgad blir illa behandlad, kan inte acceptera det och beslutar sig för att ta lagen i egna händer, väl medveten om att det bara kan leda till katastrof för honom själv. Han är helt enkelt förtvivlad och anser sig ingenting ha att förlora, efter att han inte fått ta hand om sitt barn, och hans hustru gått en ond bråd död till mötes i förandet av hans sak. Det är en komplicerad roman, men den är väl överförd till filmduken, man känner igen Milos Formans underfundiga humor och nyktra ironiska distans i ett flertal praktfulla mass- och festscener, och skådespelarna gör mer än sitt bästa, framför allt Howard E. Rollins Jr och James Olson i de båda huvudrollerna, den färgade ragtimemusikern och den hårt prövade familjefadern, som från början ställs inför det oöverstigliga problemet att ta hand om ett färgat spädbarn som övergivits i hans trädgård. Hela filmen handlar egentligen bara om hans inre konflikters moraliska dilemman. Till allt detta kommer den gamle James Cagney som polischefen som äger att ta hand om ansvaret när tragedin nått katastrofala sociala omfattningar som bara kan åtgärdas med en krigsgenerals kallsinne i akut krisläge, och han gör det bra, femtio år efter sin storhetstid på 30-talet.

Det kan inte hjälpas. Med sin enorma spännvidd av social brokighet, sin djupt gående tragedi som måste beröra alla, då det handlar om integritet, och en mästerlig regi måste denna film gå till historien som Milos Formans bästa – av många ypperliga.

Pythagoras och musiken

av Manolis Stamatakis

Pythagoras var fader åt geometrin, matematiken, filosofin, musiken och läran om harmonierna i antikens Grekland.

Han upptäckte musikens intervaller och visade att man kunde läka kroppen med dess sinnen och känsloliv genom ljud och frekvenser.

Han beskrev musiken som medicin.

Han jämförde det mänskliga jaget med gudomlighetens natur med att använda sig av särskilda former av andlig musik.

Pythagoras manade oss till att aldrig betrakta musiken som underhållning. Han använde sig av särskilda frekvenser för att förädla känslorna och rensa kaos i tankeverksamheten:

"Musik är ett uttryck för harmonins gudomliga princip som bringar ordning i kaos."

Den pythagoreiska musiken handlar om sfärer, som grundad på helig geometri är ursprunget till skapelsen av det osynliga och det fysiska universum.

Musik är ljud, vibrationer och frekvenser.

De primordinära vibrationerna, ljuden och frekvenserna gav upphov till det fysiska universum från det universella ursprunget till liv.

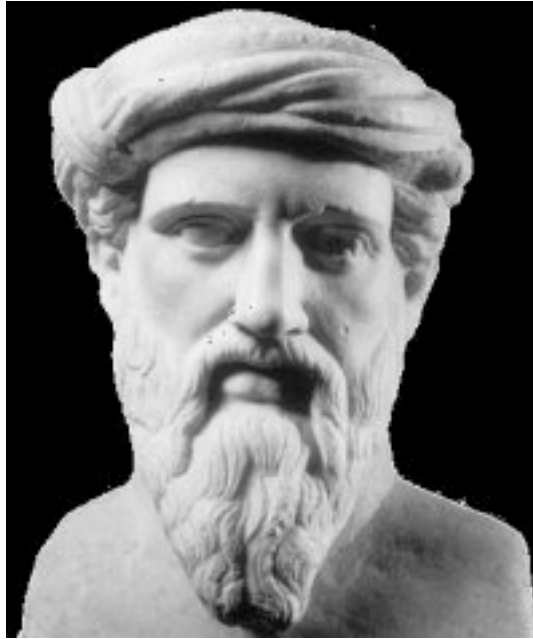
Att vara i stämning med de primordinära vibrationerna genom upphöjd inspiratorisk musik och med begrundan av tonernas mening är att vara i samklang med den primordinära anden vilket hjälper oss i vår strävan på den andliga utvecklingens väg med själens eller jagets utveckling och förkovran.

Varje människa har ett energifält, en aura.

Aurans vibrationer och frekvenser uttrycker tillståndet av vårt innersta, dess tankar och känslor.

Musik producerar energi, vibrationsvåglängder, som påverkar vår aura.

Harmoniska ljud upphöjer och förädlar oss och gör oss mera medvetna. Oväsen och disharmoniska ljud uppväcker mindre positiva kvaliteter hos oss och håller våra själar avtrubbade, sovande och omedvetna.

Alexander Glazunovs symfonier och konserter

Glazunov är tämligen förbisedd idag och egentligen avfärdad ända sedan modernismens genombrott på 20-talet genom atonalisterna och disharmonikerna, som om han städades undan och förpassades till en garderob för "otidsenliga kompositörer" och icke önskvärda konservativa urmodiga föredettingar, som världen körde över och sedan försökte smita ifrån. Emellertid har han alltid hos de mera sakkunniga behållit en ställning som en av de pålitliga "som alltid kunde leverera".

När man nu 80 år efter hans död och nästan 100 år efter att han slutade anstränga sig som komponist av sorg över den ryska revolutionens bärsärkargång med den ryska kulturen, unnar sig att ge honom en chans, slås man av, hur ytterst pålitlig och säker han är som kompositör. Där är aldrig en falsk ton, formerna är perfekta, han kan det här med orkestrering bättre än någon av sina samtida, och där förekommer inte ens något spår någonsin av några djärva disharmonier. Han verkar fullkomligt vattentät.

Hans första symfoni är inte särskilt märkvärdig, den är helt konventionell och ganska blygsam i sina små anspråk på lyssnarens ansträngning, som inte behövs alls, för musiken är nästan lika lättsmält som Mozart. Men redan i den andra symfonin träder han själv fram i en påfallande och nästan överväldigande skönhet, som ställer alla hans samtida i skuggan: Rachmaninov, Mahler och alla utom Sibelius faller i lä inför hans renhet, formfulländning och generöst fullkomliga skönhet. Denna trend fortsätter genom de följande symfonierna, och den femte och sjätte kröns av hans speciella specialitet som finalsats: *Allegro Maestoso*, och dessa hans mellansymfonier har förblivit hans mest populära. Den sjunde gör han till en

pastoralsymfoni, den är mera idyllisk, medan hans mästerverk är den åttonde, hans sista, som är ett omfattande passionsutbrott. Här är tonspråket mera dynamiskt och expressionistiskt, samtidigt som kompositionstekniken och dess orkestrering svämmas över av virtuositet. Det blev hans sista fullbordade symfoni, som låg färdig 1906. Han fortsatte arbeta på en nionde symfoni men lade definitivt denna åt sidan för alltid 1910, ungefär samtidigt som hans jämnårige kollega Sibelius producerade sin tredje symfoni.

Bland hans konserter bör framför allt nämnas violinkonserten och den första pianokonserten. Violinkonserten etablerade sig ganska snabbt på repertoaren och har alltid förblivit en tacksamt återkommen pålitlighet, ehuru den inte kan mäta sig med Sibelius men kommer som god tvåa: den är hur vacker som helst. Däremot är det intressant hur hans första pianokonsert, fullbordad vid mogen ålder 1910, när Rachmaninov redan var på sin tredje, är vida överlägsen Rachmaninovs första och väl kan mäta sig med den andra. Den är faktiskt mycket vackrare och intressantare än hans tredje, som bara är överlägsen Glazunovs rent tekniskt. Medan Rachmaninov excellerade i det tekniska och gjorde hur komplicerad musik som helst, koncentrerade sig Glazunov konsekvent på det rent musikaliska. Han är enklare än Rachmaninov men i regel vackrare, mindre komplicerad och mera njutbar. Detta gäller framför allt symfonierna, där ett antal av Glazunovs symfonier, ehuru enklare, mycket väl står sig mot Rachmaninovs andra, hans bästa. De påminner mycket om varandra i klangerna och den överutvecklade senromantiken i stor vidlyftighet och smäktande känslomhet, men det kan inte hjälpas: Glazunov är mera musikalisk, och det är egentligen bara Rachmaninovs andra pianokonsert som är överlägsen alla Glazunovs verk.

Glazunovs andra pianokonsert är en kort historia på bara 18 minuter, medan hans sista komposition är en saxofonkonsert så sent som 1934. Den är ännu kortare, 13 minuter, men helt i klass med Glazunovs pålitliga och intressanta standard som en oförfärdlig harmoniker i envist trots mot alla samtidens disharmoniker, modernister, äventyrare, och, som han själv sade, atonala bedragare.

Abasverus minnen, del 145: Dostojevskij förklarar sig

Han var väl klädd och satt ledigt och bekvämt i en av mina bättre stolar med det vänstra benet över det högra och med höger hand i fickan. Han talade lugnt, och jag fick det intrycket att han hade kommit när jag hade bjudit honom.

"Fjodor Mikhailovitj Dostojevskij. Nej, vi har inte träffats så här förut, men jag är glad att ni äntligen har tagit initiativet till att vi har kunnat göra det."

Så introducerade han sig när han kom in, ty han var inte först säker på att jag visste vem han var, vilket jag inte heller var. Hans ord skingrade alla mina tvivel. Vad som gjorde att jag tvivlade var att hans skägg inte alls var så stripigt och att han inte såg det minsta tänd eller sjuk ut. Han var bred om bringan och verkade både frisk och energisk, som om han just ämnade författa hela 'Brott och straff' på en dag.

"Vad anledning förärar mig ert besök?"

"Egentligen ingen alls. Jag bara råkade komma förbi. Jag kände helt enkelt för att förklara mig för någon, och ni råkade vara här."

Ni förstår, det har skrivits så mycket goja om mig. Inte nog med att jag skrev alltför mycket goja själv – ingen i litteraturhistorien har genom pennan pratat så mycket strunt som jag, utom möjligen James Joyce – och det har liksom inspirerat alla som har läst mig till att dessutom skriva lika mycket goja till om just den person som mer än någon annan gjort sig skyldig till goja."

"Är det sant att ni i tjugoårsåldern en gång våldtog en liten flicka i en bastu?" kunde jag inte låta bli att passa på att fråga, när jag nu hade chansen, och vilket rykte så många alltid har undrat över.

"Ha-ha! Ingen fråga har gjort mig mera mystisk inför eftervärlden! Strakhov, den lögnaren, parasiten, boven, Foma Fomitjs livslevande inkarnation, påstår att jag har skrutit om sådana bravader, och själv har han inte aktat sig för god för att över min likkista skryta över de av mina synder som var långt värre. Jag föraktar den stackars Strakhov, den evige diltantent, konstnärernas hyena. Men jag tänker inte ge världen det nöjet att beröva den skadeglädjen att få spekulera över mina påstådda barnaskändningar, jag, som älskade barn mer än någon annan i min samtid, jag, som allena i litteraturen har gjort barn till helgon! Dickens allena var lika bra som jag på den punkten, men han offrade realismen för sentimentalitet, vilket alla hans underbara barn lider av.

Men jag kom inte hit bara för att prata goja. Min käre vän Apropos, det fröjdar mig så att få komma hit och prata litet med er. Ni anar inte hur jag har sett fram emot det.

Vad jag ville förklara för er var först och främst detta: ni ser att det inte går någon nöd på mig. Jag har det bra, jag är lycklig, jag har kläder och mat för dagen, jag får mina hygieniska krav tillgodosedda, pengar har jag visserligen inte, men om det är något man klarar sig bättre utan än med är det det. Jag kan resa som jag vill, jag har världens ädlaste och mest idealiska hustru – den perfekta mentalsköterskan för mig – och jag får arbeta fritt. Det enda jag led av under fångenskapen i Sibirien var att jag inte fick arbeta. Jag behandlades alltid väl, man respekterade mig i allmänhet, och jag fick alltid goda beskyddare bland mina överordnade – därigenom levde jag genom hela min fångenskap närmast som en privilegierad. Så privilegierad som jag var såsom sibirisk straffånge tror jag ingen före eller efter mig har varit. Aldrig fick jag prygel, och på grund av min epilepsi slapp jag till och med sporadiskt kroppsarbete. Epilepsin började i Sibirien och blev mitt bästa skydd mot att råka ut för dålig behandling: den stämplade mig från början som något heligt och vördnadsvärt inför allas ögon.

Och genom mina Sibirienår lärde jag mig känna människorna som ingen har känt dem förut, och jag kunde skriva min första riktiga roman 'Döda huset'. I den romanen var det inte jag som satt i sibirisk fångenskap, utan med mig satt hela mänskligheten, och genom den boken fick hela mänskligheten känna hur det kändes och lära sig av erfarenheten. Solsjenitsyn har haft litet nytt att komma med. Det var samma helvete, men han blev från början till slut sämre behandlad än jag och lärde sig därav en bitterhet som tyvärr blivit avgörande för hela hans liv. Jag värjde mig mot fasorna med kärlek och epilepsi. Han hade ingenting att värja sig med.

Strafflägren i Sibirien är en universell och evig företeelse. Endast den som har suttit där eller lärt sig av andras erfarenheter där vet något om livet och människan. Den som inte har suttit där eller åtminstone satt sig in där har gått miste om kanske den nya tidens viktigaste erfarenhet och upplevelse – lika viktig som Dantes inferno och ett bokstavligt förverkligande av detsamma.

Men nu börjar jag närma mig det som jag ville komma fram till. Vad var mina förlorade år i Sibirien, mina hopplösa pekuniära omständigheter, min sjukdom och dess lidanden och alla de älskade mina som jag fick begrava mot mitt livs stora tragedi? Och vad var då mitt livs stora tragedi? Jo, det var det jag ville förklara för dig.

Redan från barndomen var jag varmt religiös. Från början av min levnad var jag fast förankrad i den uppfattningen att en religiös livsåskådning allenast kunde medföra ett mänskligt liv och ge mänskligheten en framtid. Det var ett axiom och en självklarhet för mig från mina första minnen till min död.

I Petersburg kom jag i dåligt sällskap. Berusad av min första framgång, förblindad av äregirighet och storhetsvansinne, stolthet och högfärd kom jag i kretsen av revolutionärer, anarkister, ateister och andra gudlösa materialister. En av dem var Bjelinskij, vars heroiska och rättframma natur jag älskade, men hans ateism och religionsfientlighet var det som förde mig inför exekutionsplutonen och till Sibirien. I stället för att lyda mitt eget samvetes röst och följa min egen linje hade jag blivit livegen under Bjelinskij och andra ateister och talat

deras ord i stället för mina egna. Det kostade mig nästan livet och fyra tukthusår i Sibirien och min hälsa.

Vis av lärdomen tog jag vid min återkomst till civilisationen mig det före att i allt vad jag skrev hylla andligheten och motarbeta materialismen och ateismen. Mitt bästa vapen mot ateismen var själva det religiösa tvivlet. Det låter paradoxalt och är det också, men faktum är, att den som tvivlar och grubblar tror, medan den som inte tvivlar det minsta, den som antingen är säker på Gud eller på hans obefintlighet, är förlorad. Ja, den som är säker på något religiöst systems perfektion och ofelbarhet är lika vilsen som en ateist. Endast genom att ständigt grubbla och tvivla kan man hålla någon verklig kontakt med Gud och evigheten levande inom sig. Och sålunda blev just tvivlet, förevisat genom tragiska gestalter som Stavrogin och Ivan Karamasov, mitt klart effektivaste vapen mot oandligheten.

Min största och öppnaste attack mot ateismen och materialismen var 'Onda andar'. Där försökte jag faktiskt avrätta kommunismen för all framtid, och jag trodde först att jag hade lyckats, men mot slutet insåg jag mer och mer att jag hade misslyckats, och detta var mitt livs stora tragedi. Hela mitt liv kämpade jag för allt heligt och andligt mot all nihilism, och under Rysslands historias två underbaraste årtionden utkämpade jag denna kamp mot materialismen med framgång. Men jag blev tvungen att inse att revolutionen ändå måste komma, att religionen ändå skulle bli utsatt för anarkisters utrotningsförsök, att Ryssland ändå måste falla för just nihilisternas terrordiktatur, att allt vad jag hade kämpat för och givit mitt liv i kampen för skulle med våld reduceras till intet. Och denna insikt allenast fick mitt hjärta att brista.

Kvar idag lever endast mina romaner och mina erfarenheter. Efter mig ha Tolstoj och Tjechov, Pasternak och Solsjenitsyn stridit för mitt arv, och endast genom att själv pröva på mina erfarenheter i Sibirien har Solsjenitsyn lyckats genomskåda hela den kommunistiska lögnen, den terror baserad på lögn som Sovjetunionen var alltsedan revolutionen.

Det var vad jag ville säga dig. Jag vill ingalunda uppmana någon till kamp mot kommunism eller någon diktatur – de faller bäst själva, och förlåtelse genom kärlek är det enda i livet som kan hjälpa upp någon genom brott uppkommen hopplös situation – utan jag ville endast för dig förklara mitt livs verkliga tragedi. Nu kan du lugnt sova vidare."

Och därmed stod han upp och gick ut.

Isis ambitioner

Ur *Demokratbloggen*, – "driven av en partilös fritänkare"

– Ett ryggradslöst folk, män och kvinnor födda utan stolthet. Allah har gett oss en trygg fristad i de otrognas land så att vi kan vila och återhämta oss. Snart förstör vi också det landet, om Gud vill, säger 23-åriga Abu-Ibrahim.

Abu-Ibrahim har intervjuats av den svenska nyhetsbyrån vs, och han lovar att Sveriges gränser kommer att erövrats som i Syrien, Libyen och Irak.

Han har krigat i Syrien i två år, det är fantastiskt, säger han – att känna livet och att kriga för någonting så heligt och så riktigt som den islamiska statens imperium i världen kan inte beskrivas. I striden känner vi Allahs närhet, han är på vår sida och i våra hjärtan; Han ger oss kraften och styrkan att fortsätta.

Han talar inte om sitt riktiga namn men föredrar att kallas Abu-Ibrahim, ett namn han fick när han började kriga för IS.

"Hur känns det att lämna allt bakom sig för att kriga?"

Han säger ingenting i början utan lägger endast den ena handen över den andra.

– Vi går Allahs väg och följer vi hans heliga ord har vi ingenting att frukta, vi är inte rädda, vi dör i ett syfte – ett syfte som gör att vi kan le när livet lämnar oss. I strid är det lika hedersamt att dö vid våra bröders sida som äran att leva vid deras sida tills Allahs timme är

slagen och även i jihad. I stridens hetta känner vi det medan vi ser profetian förverkligas, att varje sekund är ett tillfälle att tjäna, och om det betyder döden så är det bara Allahs vilja. Det finns en rädsla inom dig som gör att du förlorar, med fruktan i era hjärtan kan ni aldrig vinna.

"Vad menar du med att förlora?"

– Denna strid är redan vunnen utan kamp, ni har redan gett upp utan strid eftersom ni inte har striden i hjärtat. Ni har ingen armé, ni kan inte försvara er utan hjälp från andra, och vem vill hjälpa ett folk som aldrig stått på sig? Medan världen skrattar åt er när de talar om det "underkastade folket" där nere i Syrien, "ett ställe för mobilisering och vila." Ni har öppnat en fristad för oss där våra bröder kan vila tills de återvänder.

"Hur känner du om kriget skulle komma till Sverige?"

– Svenskarna verkar inte förstå att vi kämpar för Islam och rättvisa, kriget är ju redan här och överallt. Era politiker försöker säga er något annat, medan vi döljer varför vi existerar och vad vi tänker uppnå. Medan ni sitter i era hem och fortsätter att leva era liv som om inget har hänt. Ni blundar för verkligheten, som snart kommer att knacka på er dörr.

– Ni otrogna är ett odisciplinerat folk. Ni dricker, ni är oärliga och själviska. Ni har folk som stjälar och begår brott utan särskilt straff. Under Sharia hugger vi handen av tjyvar eller så korsfäste vi dem. Tro mig, när vi är färdiga med Irak så kommer vi efter er. Vi har män, vi har de resurser och eldkraft som behövs – men mest av allt har vi tro.

– Vi har redan erövrat territorier som är större än Sverige och vi kommer att fortsätta.

"Men vad tycker du om att kriga mot svenskar?"

– Det ligger inte för mig att sympatisera med skeptiker och otrogna oavsett deras nationalitet eller var jag själv har växt upp, för det är inte Allahs vilja. Islamiska staten kommer att införa sharialagar och det kan bara åstadkommas med vapen, och de som inte följer vår väg kommer slutligen ändå att få en hedersam död därför att vi är åtminstone skoningsfulla, jämfört med europeer och västerlänningar. Allah är den störste, och med Allahs vilja leder han oss till seger.

Därefter slutar intervjun och Abu-Ibrahim öppnar dörren och går ut; Man kan inte undvika känslan av obehag efter mötet. Det är otrevligt att träffa individer som är så motiverade och tror att det de gör är rätt, att ingenting kan hindra dem från halshuggningar, mordbränder och sprida fruktan. I deras värld är detta helt normalt, de uppfyller ett syfte och inget kan stoppa dem...

... förutom en kula förstås.

Om judar och judendomen – Den slutgiltiga lösningen.

Jag är jude. Inte alla är det, men jag är det. Det gör mig speciell. Vi är alla speciella, men jag är speciell för att jag är jude. Judar är speciella på ett speciellt sätt. Det vet alla, både de som erkänner det och de som inte gör det, både de som accepterar det och de som inte gör det, både de som gillar det och de som ogillar det, de som är stolta över det och de som skäms över det – jude eller icke-jude.

Utvaldhet, stolthet, skam, skuld, förföljelsemani, snillrikhet – sådana är attributen som – om de så är medfödda eller oss pådyvlade – har format den judiska själen, både i dess nattsvarta djup och dess berömda intellektuella fallenhet för reflektion och introspektion.

Vi är talföra. Vi är reflekterande. Vi är smarta, och introspektiva som vi är, är vi medvetna om det. Folk hatar oss för det. De hatar oss för att de behöver oss, hatar oss för att de behöver vår skicklighet i juridik, affärer, konst, filosofi, vetenskap, psykologi...

Medvetna om att vi aldrig kommer att bli omtyckta som vänner och välgörare brukar vi nöja oss med att bli beundrade som skickliga utbölingar. Vi känner att accepterandet av oss beror av vår skicklighet och våra prestationer. Detta är budskapet vi ger våra barn, om icke i

ord så i handlingar. Vi njuter av det kalla ljuset av allmän respekt, och om vi misslyckas därmed skämtar vi om det. Vi kan alltid vara komedianter. Svart humor går hem.

Vi frambragte Adam och Eva. Vi gjorde världen medveten om begreppet skuld. Vi frambragte Jesus och Judas, frälsning och förräderi, vi frambragte paradoxen, den levande självmotsägelsen – *samvetet*. Det är något mycket speciellt.

Jag menar, låt oss medge det – vi frambragte till och med Förintelsen och den Stora Europeiska Kollapsen! Om det inte hade varit för oss hade världen aldrig kastat ut den stora tyska kulturen med det nazistiska badvattnet! Europa skulle fortfarande ha varit Europa, närt av sina hjältemyter, dess filosofi och stora musik. I stället lider det av splittringens förnedring, av att slaviskt behöva lyssna till oss judar som skapade ett nytt liv i Amerika, om det så var som affärsmän, vetenskapsmän, drömfabrikanter som skådespelare och författare eller som psykologer som föreläste om vikten av myter, filosofi och konst...

Om du är en äkta jude kan du ha dessa tankar. Och du kan känna den smärtsamma tragedin i det hela *utan att behöva beskylla någon för det*. Meningen med det hela är just att det sista slutligen *är ingens fel!* Det judiska folkets, eller snarare den judiska andens eviga mission är just att bekämpa skulden som begrepp. Därför är Jesus historien om det judiska folket i ett nötskal.

Inget folk är evigt. Liksom fysiska personer måste även fysiska folk åldras och dö. Men liksom individer reinkarnerar, reinkarnerar även folk. Det judiska folket föddes med patriarkerna. En dag skall det måhända dö ut, med eller utan hjälp av en annan Hitler. Blodet lever dock vidare, liksom även anden. Gradvis blandar sig raserna och dör ut. Vi behöver inte frukta detta. Även om och när det händer, så kommer det fortfarande att finnas judiskt blod i världen.

Det Judiska blodet är medvetet kultiverat sedan Abrahams dagar. Det är mycket livskraftigt. En droppe räcker. Det är tillräckligt för den judiska anden att reinkarnera och fortsätta bekämpa skuldbegreppet och fortsätta driva sin sak för världens aktiva samvete.

De första som erkände Jesus som Messias var av den förståeliga meningen att endast judar kunde bli kristna. Paulus häpnadsväckande tes att vem som helst kunde erkänna Jesus som Messias och i hans liv känna igen sin egen innersta strävan ("Inte jag, utan Kristus inom mig") innebär att i verkligheten, i framtiden, när Jesus återkommer som Messias i det verkliga livet (som är NU), endast kristna kan bli judar, alltså bärare av världens samvete, bekämparna av skuldbegreppet.

Med andra ord, vem som än i Jesus känner igen Messias ande, som har en intuitiv känsla av att "det är just så som Kärleken skulle tala och verka hos en man med ett medvetet kultiverat andligt arv sedan Abrahams dagar", som inser att Golgatahändelsen visar kärlekens seger över själva döden; som ser att försakelsen av all personlig makt är den högsta makten och den yttersta friheten för alla, som i sitt eget djup och strävan kan känna igen en droppe av denna essens – han kan betrakta sig som kristen (Kristus står för Messias), en bärare av det aktiva samvetet – en jude.

Vad Paulus i själva verket säger är att genom Jesus som Messias vem som helst kan bli jude; en medlem i den gemenskap som utvalts till att bekämpa skulden som makt i denna världen. Jesus frigör den eviga judiska anden från det temporära judiska blodet, ett blod som under tidens gång homeopatiskt utbreder sig i mänsklighetens blod, liksom Jesu blod utgöts över världen.

Så målet för oss judar är inte längre att bevara vår ras utan att låta dess nedärvda kultiverade dygder välsigna resten av Adams barn, Hams och Jafets barn. Sprid anden vidare – gift er icke-judiskt!

Germanska fundamentalt icke-kristna ockultister såg koncentrationen av judiskt blod som ett hot som måste besegras genom utrotning. Om vi hade blandat oss mera och tidigare hade de inte varit fundamentalt icke-kristna utan fundamentalt kristna (oberoende av deras trosuppfattning) och då kommit fram till en annan slutgiltig lösning på det judiska problemet: Gift er med judar! Låt kärleken besegra de rasistiska, kulturella, traditionella och

religiösa barriärerna! Kan det finnas någon högre eller mer fundamental religion än Kärleken?

Kärleken upplöser rigida, stela och sterila attityder, vanor och tankemönster. Endast kärleken fruktar inte döden i att släppa inrotade uppfattningar, värderingar och mönster för nytänkande, omvärderingar och ånger. Det är vad kärleken, Jesus som Messias, lärde med sitt liv, död och återuppståndelse. Den slutgiltiga lösningen är det yttersta budordet: Älska varandra.

Vi är förmögna till detta nu. Blod är tjockare än vatten, men vatten är klarare än blod – och kan förvandlas till vin vid en bröllopsfest om kärleken är inbjuden!

Shalom.

Alexander N. Herschel

29/5 1995

Judar för Jesusklubben

Några milstenar, augusti-september 2015

augusti

- 1 Richard Henry Dana 200 år, som skrev den första realistiska sjöromanen.
- 6 70 år sedan Hiroshima.
- 9 70 år sedan Nagasaki.
- 10 *Alexander Glazunov 150 år.*
- 14 70 år sedan andra världskrigets slut i och med Japans kapitulering.
- 20 Howard Phillips Lovecraft 125 år, den gotiska romanens mästare.
75 år sedan mordet på Leon Trotskij.
- 29 *Ingrid Bergman 100 år.*

september

- 1 300 år sedan Ludvig XIV:s död.
- 4 50-årsminnet av Albert Schweitzer.
- 9 Chaim Topol 80 år.
- 10 Franz Werfel 125 år.
José Feliciano 70 år.
- 11 Brian de Palma 75 år.
- 15 Agatha Christie 125 år.
- 21 Bill Murray 65 år.
- 22 Anna av Kleve 500 år, en av Henrik VIII:s två fruar som överlevde honom.
- 30 Johnny Mathis 80 år.
80 år sedan premiären av *"Porgy and Bess"*

Påskan 2015: Utflykter.

Den första utflykten vi gjorde var till ett mycket sällsamt ställe som hette Giazza, där folk fortfarande talade kimbriska, ett särskilt språk i släktskap med sydtyrolska och österrikiska. Där fanns till och med skyltar på kimbriska överallt, även om det denna annandag påsk mest bara var italienare som drällde där. Vi tog två cyklar på bilen och körde de 45 kilometrarna till Giazza för att där lämna bilen och fortsätta med cykel från 900 meter till 1336 meter, där snön tog vid. Detta ligger alltså fem mil öster om Verona i en instickande dal i Alperna – det finns fem sådana dalar norr och nordost om Verona.

Vädret var perfekt. Alperna var magnifika i sin bländande skinande vithet, och vi hade en minnesvärd utflykt. Högst där uppe vid snögränsen hade vi vår lilla picknick med bröd, tonfiskkonserver, frukt, choklad och coca-cola. Det räckte långt. Man kunde fortsätta uppåt vidare, men då måste man vandra till fots. Medan vi var där kom det ett helt gäng av skidåkare ned genom skogen.

Sedan hade vi en 450-meters nedförsbacke, då man inte behövde trampa en enda gång men dock vara alert med handbromsen hela tiden – det var lätt att få för hög fart, kurvorna kunde vara mycket tvära i serpentinerna, och det fanns ingen fotbroms. Det var nästan rena slalomåknigen med cykel, men motvinden kunde vara hård och mycket kall. Den första biten frös man nästan händerna av sig trots handskar.

Vi gjorde också en del utflykter omkring i Verona men bara till ställen jag kände till förut. Andrea kom hem sjuk på kvällen efter annandagen, då han tydligen ätit för mycket eller något olämpligt. Han fick gå till sängs i 38 graders feber, och mycket sådant grasserade i Verona just nu vid vårens ankomst – hela Albertos familj låg ju sjuk i något liknande.

Cristina rekommenderade en film för mig, *Cristiada*, som jag lyckades se annandagskvällen, den sanna historien om förföljelsen mot de kristna i Mexico av dess regering 1926-29 med Peter O'Toole som marterad biskop och Andy Garcia som det kristna motståndets ledare, generalen Enrico Gorostieta – det urartade till ett kritiskt inbördeskrig med tiotusentals döda, och detta i ett katolskt land. Man kan inte fatta hur en president kunde få för sig att förbjuda gudstjänster och förfölja de kristna i ett katolskt land, men faktum är att det ägde rum. Filmen gjordes 2012 och är en orgie i pathos, grymheter och omänsklighet i två och en halv timmar, medan dess största behållning var dess underbara filmmusik av James Horner. Även bildspråket var förstklassigt. Jag hade aldrig hört talas om detta absurda inbördeskrig tidigare, och det har väl knappast någon annan heller.

Båda de sista dagarna infann sig Nicola till lunchen, och till den sista även Maddalena, det äldsta barnbarnet, så att vi var sex i familjen till bordet. Även Achille och Ida såg jag en sista gång morgonen före avskedet.

Den stora överraskningen infann sig till avskedet. Paolo hade kört mig till stationen, vi hade båda glatts åt vår lyckade utflykt till Giazza och skiljts under hjärtliga former, och jag satt redan på perrongen och väntade på tåget, när Alberto Lanciai dök upp. Jag hade informerat honom om mina tider och hoppats på att vi kunde ses, men aldrig hade jag väntat mig att han skulle dyka upp i sista minuten. Just för att jag gett upp hoppet om honom blev det det hjärtligaste återseendet av alla. Vi fick prata i tio minuter innan tåget kom och körde iväg mig.

Allt gick bra till München, men natttåget till Hamburg var iskallt, och man vaknade ideligen av att man frös. Först på morgonkvisten skärpte sig någon, och värmen i vagnen blev human. Det var många sittplatspassagerare i vagnen, och alla hade besvär av kylan och hade pålsat på sig till maximum med sjalar, kappor och filtar.

På färjan till Rödby kunde jag ta det lugnt, och mina arbeten verkade löpa jämnt ut med resan. På färjan erbjöds förmånliga priser för utvalda flaskor: Jägermeister och Famous Grouse för tillsammans 240 kronor i enlitersflaskor. Våren var räddad.

Slut.

Kalasresa med förvecklingar, del 7: Den osannolika tanden, med mera

Ur ett brev till en vän med en utförlig rapport om det slutgiltiga besöket hos tandläkaren:

”När jag gick till henne hade vi först ett samtal över disken, där jag klagade att jag inte hade råd med vare sig kirurgi eller komplikationer. Samtidigt redogjorde jag för det sällsamma faktum, att ända sedan kraschen för 6 dagar sedan, när tanden brast, hade den

dagligen blivit bättre, den inledande infektionen kunde genast åtgärdas och avvärjas (med god indisk whisky), så att jag egentligen aldrig hade svårigheter med att tugga, vilken positiva utveckling dagligen hade fortsatt under min egna bearbetning av tanden. Kort sagt, det fanns anledning att tro på mina egna 'healing powers'. – Faktum är ju, att jag drog ut en tand själv på mig förra hösten utan några som helst komplikationer eller blödningar – jag visade tanden för Curth med dess skruvade rötter, och den finns kvar ännu idag som fenomen.

Min viktiga fråga till henne som specialist var, att om jag gradvis själv kunde avlägsna den spruckna delen av tanden, kunde jag i så fall fortsätta använda resten av tanden? Det kunde hon tyvärr inte svara på, då inte ens Röntgen kunde visa hur djupt ner sprickan gick – om den inte gick djupare än några millimeter under tandköttet var det ingen risk, men om den gick djupare kunde man vid 'kalvningen' efteråt kompensera förlusten med påbyggnad och en krona. Jag vidhöll också, att den viktigaste delen av problemet var, att jag behövde tanden – därvid åberopade jag även Curths argument för att inte dra ut den när jag låg hos honom, vilket jag då faktiskt föreslog honom att göra, utan i stället göra vad som helst för att rädda den.

Vi beslöt oss alltså för status quo. Tandens är kvar och kan tuggas med, vilket är huvudsaken. Sedan får vi se hur det går med den lösryckta delen, hur länge den hänger kvar och vad som slutligen händer när den kalvar.

Jag lovade hålla e-mail-kontakt med doktor Natasha Mehra, som hon heter, och hålla henne informerad om utvecklingen och/eller deklineringen. Besöket blev gratis.

I stället köpte jag böcker för 100 kronor, så nu är resten av resan litterärt räddad, och även en flaska – honung. Det finns ingenting hälsosammare än honung, den kan aldrig förfaras, och här i Himalaya är den särskilt kvalitativ – Nepals beryktade honungsjägare är ett kapitel för sig.”

Annars var mina mest givande stunder i McLeod våra långa samtal med Alexej Andrejev från Moskva och hans tibetanska guide. Varje gång man hörde hans djupa varma röst från terrassen gladdes man åt att han var där och skyndade man sig med att göra sig färdig för att delta i konversationen.

Han hade kommit till Indien för att droga ner sig ordentligt efter att hans familj hade kollapsat. Han hade en åttaårig son att ta hand om, men hustrun ville han inte tala om. Försöket att droga ner sig hade misslyckats, han hade inte funnit någon tröst däri eller ens någon verklighetsflykt, medan jag hävdade att sprit var bättre. Det var både enklare, billigare, effektivare och dessutom fullkomligt lagligt. Han medgav att det nog var klokare – i små mängder. Jag bjöd honom på en whiskypinne en kväll, bara fem centiliter, och han tyckte om det och observerade flaskan, som var en indisk McDowell.

Vi kom mycket att tala om rysk historia, han var intresserad av den nya utvecklingen eller invecklingen i Sverige, vi diskuterade utförligt slaget vid Borodino 1812, som de lärde fortfarande tvistar om vem som egentligen vann det, medan Alexej och jag var helt överens om att med 35,000 mans förlust på båda sidor så var egentligen båda utomordentliga för att inte säga katastrofala förlorare.

Då han bott i Stockholm under flera år var det så lyckligt att vi kunde tala svenska med varandra, och han njöt av min klara finlandssvenska, medan jag njöt lika mycket av hans personliga och karakteristiska ryska brytning. Det var ytterst motvilligt han lämnade Dharamsala, men han var mycket glad åt de 17 dagar i Indien han fått. Vi bytte adresser så att vi kunde fortsätta konversera på *facebook*.

Dagen han avreste var det kraftigt väderomslag med hårt regn i stora droppar och åska, och temperaturen föll åtskilligt. Det gick inte att gå upp till Triund den dagen, stenarna var för hala, och det var för vått och lerigt, men på söndagen gick jag upp. Då var hela Dharamsala där på söndagsutflykt. Jag samlade avskräde som vanligt, plastflaskor och plastpåsar och till och med tomburkar av öl och Red Bull, samt ännu till en hel filtväska av plast för transport av filt, vilket jag nu gjort i 15 år, medan indierna aldrig tycks vilja lära sig

att inte skräpa ner. Jag ser det som en dödssynd i dagens aktuella miljösituation, så jag skrev äntligen ett klagobrev till de lokala myndigheterna:

”Mina herrar,

Det finns två slag av miljöförstöring att klaga på i McLeod Ganj. Det ena är skräpmusiklarmet, som dånar vid alla tider dag och natt, och det andra är nedskräpningen som, om jag förstått saken rätt, huvudsakligen orsakas av okunniga turister ur den indiska medelklassen som sålunda demonstrerar fullkomlig respektlöshet, ansvarslöshet och nonchalans beträffande världens miljöförstörelseproblem: Jag har plockat upp plastflaskor, plastpåsar, Red Bull och ölburkar och till och med filtbehållare på vägen upp till Triund under de senaste 15 åren.

När jag först kom hit 1995 var McLeod Ganj ett mönster av idyllisk frid fullt värdig Hans Helighets närvaro. Idag är det omöjligt att sova om nätterna utan öronproppar, då skräpmusik hela tiden dånar på någonstans ifrån (omöjligt att kunna lokalisera) och bilar hela tiden tutar vid alla tider på dygnet. McLeod Ganjs permanenta artificiella oväsen gör all ro omöjlig, och till och med hundarna har blivit mera aggressiva, och barnen vållar mera kaos, troligen som resultat av den konstanta mediala hjärntvätten av hård skräpmusik som urartat till högtalarterrorism. Allt vad jag som årlig besökare sedan 19 år kan göra är att hoppas att det inte skall bli ännu värre – det är redan nästan lika stressande som Bombay, vilket är en skam för en sådan liten och känslig och internationellt viktig *hill station*.”

Triund ligger alltså faktiskt 900 meter över McLeod Ganj, som ligger 1200 meter över Dharamsala. Vid Triund är man alltså 2100 meter över slättlandet, som ligger utbredd nedanför en. I den höjdskillnaden ryms hela Kebnekajse, och Triund är 300 meter över Galdhøpiggen och Glittertind, Nordens högsta berg. Det är samma utsikt som man har ner mot Manali från Rohtangpasset (2000 meter) och mot Leh och Indusdalen från Khardung La – också 2000 meter.

Egentligen hade jag ingenting kvar att göra i McLeod utom att invänta min vän Roger Reas ankomst, men per mail meddelade han att han låg nere i influensa. Jag skulle resa på måndagen eller senast tisdagen, vilket jag meddelade honom. Ännu fanns det en chans att vi kunde träffas.

P.S. till tandhistorien: Tandens fick alltså vara ostörd kvar och började inte kalva förrän ett halvår senare, då så småningom den ena biten efter den andra gav sig av. För bara en vecka sedan (den 22 juli 2015) lossnade en ordentlig bit, och därmed var kalvningen över och halva tanden kvar. Det hela slutade alltså med en kompromiss: Tandens blev inte utdragen, men de bitar som ville lämna fick göra det, medan hälften blev kvar.

(I nästa nummer: *66 timmar till Darjeeling*)

Tålamsresan, del 9: Hemska dagar i Leh

Sandra och Andreas dök upp på *Happy World Restaurant*. De hade lyckats ta sig upp till toppen av Stok Kangri, det högsta berget i Ladakh, på drygt 6100 meter. De hade startat på söndag, kommit upp till baslägret vid 5000 meter på måndag och övernattat där i tält och sedan fortsatt uppåt först klockan 10 följande morgon. De flesta angriper toppen med start extremt tidigt på morgonen för att säkert hinna upp och ner igen. Sandra och Andreas hade inte ens förväntat sig att nå toppen utan hade tänkt nöja sig med 5500 och sedan vända ner igen. Men då kom det en lokal guide med en elvaåring med sig som ämnade sig mot toppen. Om det lyckades skulle pojken bli den yngsta någonsin som nådde toppen. Sandra och Andreas hakade på, de hade tur med vädret och nådde ända upp samt lyckades ta sig ner till

baslägret igen före solnedgången tack vare guidens kompetenta ledning. De hade haft tur. Och inte nog med det. På toppen av berget tog Sandra sin mobiltelefon och ringde hem till sin mamma i Österrike. Det fungerade. ”Hej, jag står på toppen av Ladakhs högsta berg, bara 6123 meter. Hur mås det?” Det finns faktiskt ett ännu högre berg bakom Stok Kangri på drygt 6400 meter, men det är mindre dramatiskt och åtkomligt och därför ointressant.

Tyvär fick hon problem med ögonen. Glaciärerna reflekterade för mycket ljus, och hon hade inga mörka glasögon. Nu rann de oavbrutet, och det skulle ta tid innan de blev normala igen. Närmast planerade de att bege sig till Pangong Tso, där jag varit för åtta år sedan.

Även min syn hade blivit påtagligt sämre efter Nubra av någon anledning. För att kunna läsa måste jag plötsligt använda dubbla glasögon, då +2,5 var för litet. Kanske var det den dåliga luften i Leh, som närmast liknade en kronisk inversion – alla hade halsbesvär, vilket gick över så fort man lämnade staden.

Av Legdan fick jag veta anledningen till det stränga helgfirandet. För tio år sedan förekom det en omfattande demonstration i Leh för ladakhiernas medborgerliga rättigheter riktad mot den indiska regeringen, som alltid behandlat ladakhierna litet hur som helst. Det blev tumult, och två ladakhier dödades. Dagens demonstration var tyst men eftertrycklig.

Värre än att hela onsdagen var död fram till eftermiddagen med ingenting som fungerade någonstans var, att internet inte heller fungerade och inte heller under hela torsdagen. Överallt fanns det *free Wi-Fi* men inget fungerade. Var det inte strömavbrott låg servern nere, som sov i två dagar, och det ryktades om att det skulle bli två dagar till. Turisterna blev desperata, men mest desperat var jag, då kommunikation är den viktigaste delen av mitt liv. Att tvingas till kommunikativ överksamhet är för mig det värsta som finns, och då situationen inte har förbättrats under de senaste fem åren, fastän det varje år har hetat att allt nästa år skulle vara i ordning, måste jag överväga att inte komma till Ladakh mera. Dessutom har miljöförstörelsen tilltagit, staden är direkt ohälsosam, bullret och skvalmusiken med dess volym har fördubblats varje år, och till detta kommer de jämmerliga högtalarförstärkta böneutroparna, som väcker en varje morgon klockan halv 5 med sitt omusikaliska ylande. Jag reste iväg på den här resan för att komma bort från stressen hemma men råkade här bara ut för värre versioner av den.

Desperat försökte jag komma bort från Leh med att försöka hitta ett fordon till Lamayuru till fredagen, som jag planerat. Jag hade otur. Nästa buss skulle gå först om lördag, Kargilbussen gick 5 på morgonen från ett avlägset ställe vid Poloarenan och krävde samma pris som hela vägen till Kargil, fastän Lamayuru bara låg på halva vägen, och trots försänkningar och försök av vänner att hitta en jeep fanns det ingen. Jag blev tungt att lida en dag till i Leh i väntan på lördagen, om jag inte ville gå upp klockan 4 och vandra genom hela stan bort till Poloarenan med risk att utsätta mig för alla de aggressiva natthundarna. Jag hade blivit biten förut.

Visserligen vaknade jag kvart över 4 i tid för att kunna hinna till Kargilbussen, men jag iddes inte utan var inställd på att genomlida en dag till med dess tortyr i Leh. Karin skulle ha kommit den 28-e men kom inte. Ej heller Dolma, min värdinna, hade jag sett sedan jag återkom från Nubra, men nu fick jag förklaringen: hon hade rest till Spiti tillsammans med sina väninnor i *Women's Alliance*. Det var henne väl unnat.

Igår kväll hade jag med min rispudding på *Happy World* stött ihop med Andreas, som med Sandra skulle till Pangong Lake med några fransmän. Jag hade uttryckt min önskan att ha fått följa med. De skulle få det underbart där.

När jag uttryckte min besvikelse över att inte kunna bege mig till Lamayuru genast frågade mig Legdan: ”Varför tar du inte 9-bussen till Khaltse och liftar upp därifrån?”

Sagt och gjort. Klockan var halv 9. Jag packade omedelbart min ränsel och begav mig till busstationen. Där väntade bussen till Khaltse, och det fanns en plats ledig bredvid en gammal lama. Det var bara att hoppa på.

(I nästa nummer: *Lamayuru*.)

Traumatiskt visum

(förspelet till den nya resan)

Brev till indiska ambassaden i Stockholm (i översättning från engelskan):

”Jag har rest årligen till Himalaya sedan 1992 för att vandra i bergen. Efter inbördeskriget i Nepal har jag inte haft möjlighet att besöka det landet på nytt, då jag inte beviljats mer än dubbelt inträde i Indien. De senaste åren har jag ansökt om tre, men då det inte har beviljats har jag inte kunnat besöka Nepal sedan år 2000.

Vanligen gör jag två resor till Himalaya årligen, en i augusti till Ladakh och en i november till Sikkim. Enbart dubbelt inträdesvisum till Indien har därför inte möjliggjort besök i Nepal.

Även formalitetskomplikationerna vid visumansökningarna har blivit värre år för år. För 20 år sedan var det avgiftsfritt, gradvis blev det dyrare, och till detta kom extra komplikationer med erforderliga fotografier och digitaliseringen.

Varje år har det uppstått nya svårigheter som tagit en med överraskning. Detta år hade jag otur att hamna i en falsk visumansökningsapplikation med länkar från er ambassad. Jag har inte kunnat återfinna denna sida, antingen har den bytt länkar eller tagits bort, den avkrävde mig 90 dollar i expeditionsavgift, som jag trodde jag betalade för visumet, men när visumavgiften tillkom blev jag misstänksam, ringde er ambassad och fick veta att det var en falsk sida som ni hade problem med. Denna falska visumansökningsapplikation har dock bara gjorts möjlig genom de höga visumavgifterna. Jag blev följaktligen tvungen att göra en polisanmälan, skaffa nytt kreditkort och göra hela processen om från början.

I tisdags kom min ansökan tillbaka obehandlad då fotografiet inte godkänkts, vilket kostade mig 250 kronor i expeditionsavgift. Jag gjorde exakt samma sorts fotografi senaste år, och det var inga problem då. Varför var det det nu?

Detta är alltså tredje gången jag nu fyllt i en ny ansökan och andra gången jag skickar in den. Jag förstår att ingenting av allt detta har varit avsiktligt från er sida, och jag berättar detta för er bara för att visa hur det fungerar. Sammanlagt har jag nu betalat 2000 kronor för de ackumulerade visumproblemen, vilket är ungefär 15,000 rupier, som man kunde leva tre veckor på i Indien.

Jag känner att en liten protest är relevant. Som seniorresenär och veteranvandrare i Indiens berg sedan 23 år tycker jag att jag är värd en mindre nedrig behandling. Om ni inte vill att jag reser till Indien, var då snäll och säg det, och jag slutar göra det. Dessa traumatiska omständigheter fick mig nästan att inhibera resan, om jag inte redan hade betalt biljetten.”

Polisen låter meddela, att den lagt ner förundersökningen, ”då det är uppenbart att bedrägeriet inte kan spåras.”

Idag 31 juli kom beskedet att min visumansökan godkänkts, så resan lär bli av.

Håll i er!

Göteborg den 31 juli 2015